

Obsah

Úvod	11
1 Počátky ošetrovatelské péče	13
1.1 Charitativní ošetrovatelství	15
1.1.1 Chronologický přehled	15
1.2 Křesťanské ošetrovatelské řády	17
1.2.1 Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského ...	18
1.2.2 Rytířský a špitální řád sv. Jana Jeruzalémského	19
1.2.3 Suverénní maltéžský rytířský řád	20
1.2.4 Řád Milosrdných bratří	21
1.2.5 Klarisky	21
1.2.6 Alžbětinky	22
1.2.7 Kongregace milosrdných sester sv. Karla Boromejského	23
1.2.8 Křížovníci s červenou hvězdou	24
1.2.9 Kongregace šedých sester u sv. Bartoloměje v Praze	25
1.2.10 Zdislavky	26
1.2.11 Diakonky	26
1.3 Počátky vzdělávání ošetrovatelek	27
1.4 Osobnosti českého středověkého opatrovnictví	28
1.4.1 Anežka Česká	28
1.4.2 Zdislava z Lemberka	29
1.5 Zakládání špitálů v českých zemích	29
1.5.1 Špitálnictví v Praze	30
1.5.2 Špitálnictví v Brně	31
1.6 Změny ve zdravotní péči v době osvícenské	31
1.6.1 Osvícenské období	32
1.6.2 Řešení zdravotní problematiky od 18. století	33
1.6.3 Zakládání nemocnic	34
2 Profesionalizace ošetrovatelského poslání	37
2.1 Florence Nightingalová	37
2.1.1 Životopisné události	37
2.1.2 F. Nightingalová a ošetrovatelství v Krymské válce	39

2.1.3	Ošetrovatelská škola	42
2.1.4	Publikační činnost	42
2.1.5	Několik myšlenek F. Nightingalové	44
2.1.6	Slib ošetrovatelek F. Nightingalové	47
2.1.7	Žijící legenda	48
2.1.8	Historický význam F. Nightingalové	48
2.2	Nikolaj Ivanovič Pirogov	49
2.2.1	Životopisné události	49
2.2.2	N. I. Pirogov a ošetrovatelství v Krymské válce	49
2.3	Jean Henri Dunant	50
2.3.1	Životopisné události	50
2.3.2	Myšlenka založení mezinárodní organizace	51
2.4	Mezinárodní červený kříž	51
2.5	Československý červený kříž	53
2.5.1	Nástin historie 1919–1945	53
2.5.2	Nástin historie 1948–1989	55
2.5.3	Nástin historie po roce 1989	56
3	Ošetrovatelství v Čechách v 19. století	57
3.1	Vzdělávání opatrovníků	57
3.2	První česká ošetrovatelská škola 1874–1881	58
3.2.1	Společenské předpoklady vzniku školy	58
3.2.2	Ženy a studium v 19. století	59
3.2.3	Ošetrovatelská škola v Praze	60
3.2.4	Vliv pražské ošetrovatelské školy	62
3.2.5	Popis práce ošetrovatelky	62
3.3	Společenské postavení ošetrovatelek	63
4	Ošetrovatelství 1918–1945	65
4.1	Ošetrovatelství v letech 1918–1938	65
4.1.1	Vývoj ve světě a v Československu	66
4.2	Česká škola pro ošetrování nemocných	67
4.2.1	Snahy o otevření školy	68
4.2.2	Česká zemská škola pro ošetrování nemocných	68
4.2.3	Ošetrovatelská škola ve správě ČSČK	70
4.2.4	Ošetrovatelská škola ve státní správě	72
4.2.5	Ředitelky/představené školy a jejich charakteristika	74

4.3	Vyšší sociální škola v Praze na Vinohradech	78
4.3.1	Příprava otevření školy	78
4.3.2	Cíle vzdělávání, vyučované předměty	80
4.3.3	Alice Masaryková	80
4.4	Řádové školy	82
4.4.1	Česko-německá škola sv. Františka z Assisi	83
4.4.2	Ošetřovatelská škola Šedých sester III. Řádu sv. Františka	87
4.4.3	Odborná škola pro ženská povolání Chudých školských sester	90
4.4.4	Ošetřovatelská škola Milosrdných sester sv. Karla Boromejského	90
4.5	Rozvoj ošetřovatelského školství a specializačního vzdělávání	91
4.5.1	Rozvoj ošetřovatelských škol	91
4.5.2	Specializační vzdělávání	92
4.5.3	Kurzy pro ošetřovatelky	92
4.6	Hodnocení meziválečného období	94
4.7	Léta válečná 1939–1945	95
4.7.1	Protektorát Čechy a Morava	95
4.7.2	České sestry na východní frontě	96
4.7.3	České sestry v Londýně	96
5	Vývoj 1945–1948	100
5.1	Vyšší ošetřovatelská škola v Praze	100
5.1.1	Otevření školy a její vývoj	101
5.1.2	Struktura výuky	101
5.2	Sjezd diplomovaných sester v roce 1946	104
6	Vývoj od roku 1948	106
6.1	Reforma ošetřovatelského vzdělávání	106
6.1.1	Vyšší sociálně zdravotní školy	107
6.1.2	Střední zdravotnické školy	108
6.1.3	Zákon o preventivní péči	109
6.1.4	Zdravotnické školy ve správě ministerstva zdravotnictví	110
6.1.5	Alternativní způsoby získávání kvalifikace	111
6.2	Vývoj ošetřovatelství po roce 1960	112
6.3	Legislativní normy	113

7 Ošetrovatelství od sedmdesátých let 20. století	116
7.1 Změny v pojetí ošetrovatelství	117
7.2 Ošetrovatelství po roce 1989	118
7.2.1 Střední zdravotnické školy	119
7.2.2 Vyšší zdravotnické školy	120
7.2.3 Zdravotnické lyceum	120
7.2.4 Vysokoškolské studium	121
7.3 Koncepce ošetrovatelství	123
7.4 Legislativní normy	124
7.5 Regulace zdravotnické profese	125
7.5.1 Registrace zdravotnických pracovníků	125
8 Osobnosti českého a světového ošetrovatelství	
20. století	128
8.1 Osobnosti českého ošetrovatelství – výběr	128
8.2 Rozvoj teorie ošetrovatelství ve druhé polovině	
20. století	131
9 Společenské aspekty profese sestry/ošetrovatelka	136
9.1 Pracovní podmínky a jejich vývoj	136
9.1.1 Pracovní podmínky 1918–1945	136
9.1.2 Pracovní podmínky po roce 1945–1948	139
9.1.3 Uniforma sestry	140
9.2 Osobnost sestry	142
9.3 Profesionální organizace sester	145
9.3.1 Spolek pro povznesení stavu ošetrovatelk	
nemocných	145
9.3.2 Spolek diplomovaných sester	145
9.3.3 Společnost československých sester	147
9.3.4 Česká asociace sester	147
9.4 Mezinárodní organizace sester	149
9.4.1 Členství českých sester v mezinárodních	
organizacích	152
9.5 Časopisy sester	154
9.6 Etický kodex sester	154
9.7 Národní centrum ošetrovatelství	155
9.7.1 Institut pro další vzdělávání středních	
zdravotnických pracovníků	155
9.7.2 NCO NZO	156

10 Současnost	158
10.1 Ošetřovatelství na počátku 21. století	158
10.1.1 Současný stav ošetřovatelského vzdělávání ...	159
10.2 Hlavní sestra Ministerstva zdravotnictví ČR	159
10.3 Významné akce sester	160
10.4 Sestra – ministryně zdravotnictví	162
Závěr	164
Chronologický přehled	166
Přílohy	170
Slovníček pojmů	179
Zkratky	181
Literatura	183
Další prameny ke studiu	188
Jmenný rejstřík	195
Věcný rejstřík	198
Geografický rejstřík	205